

VIDÉKFEJLESZTÉSI
MINISZTERIUM

Vidékfejlesztés, benne a tanyapolitika aktuális kérdései

Projektindító konferencia,
Kecskemét,
2012. december 12.

dr. Viski József
VM Stratégiai Főosztály

Vidékfejlesztési politika

Magyarország Kormánya kiemelt feladatának tekinti a vidék népességmegtartó, népességeltartó és foglalkoztatási erejének növelését, a vidéki élet minőségének javítását.

Ebben fontos szerepet játszik:

- Természeti erőforrások, környezet védelme
- Életképes agrár- és élelmiszergazdaság
- Helyi gazdaság és helyi vidéki közösségek megerősítése
- Város-vidék kapcsolat helyreállítása

A Vidékfejlesztési Minisztérium e közös célok elérése érdekében fogalmazta meg 2012-ben a Nemzeti Vidékstratégiát.

Nemzeti Vidékstratégia (NVS 2012-2020)

„a magyar vidék alkotmánya”

2020-ig határozza meg a legfontosabb teendőket az **agrár- és élelmiszergazdaság, a vidékfejlesztés, a környezet- és természetvédelem területén**

Átfogó célja: vidéki térségeink népességeltartó és népességmegtartó képességének javítása

Stratégiai céljai:

1. Tájaink természeti értékeinek, erőforrásainak megőrzése
2. Sokszínű és életképes agrártermelés
3. Élelmezési és élelmiszer-biztonság
4. A vidéki gazdasági létalapjainak biztosítása, a vidéki foglalkoztatás növelése
5. A vidéki közösségek megerősítése, a vidéki népesség életminőségének javítása

Az NVS programjai

Az NVS célkitűzéseit **nemzeti programokon** keresztül lehetséges megvalósítani:

- 7 stratégiai területen
nemzeti stratégiai programok + **térségi komplex vidékfejlesztési programok**
- Ezen programok között szerepelnek újak, illetve már működő programok, melyek továbbfejlesztése szükséges. (költségvetési keret függvényében)

Darányi Ignác Terv: az NVS végrehajtásának keretprogramja

Az NVS céljainak eléréséhez, programjainak megvalósításához szükséges eszközöket és intézkedéseket a foglalta keretbe.

Alappillérei:

- Jogszabályi környezet megújítása
- Hatékony, ügyfélbarát támogatási és intézményrendszer kialakítása
- Szemléletformálási, képzési programok és akciók indítása
- Uniós és hazai társfinanszírozású programok kidolgozása és indítása
- Nemzeti finanszírozású programok kidolgozása és indítása

A Tanyafejlesztési Program előzményei

Felmérések a magyar tanyákról, a tanyai lakosság életkörülményeiről:

- **2001-es népszámlálás adatai:** hazánk külterületi népesség 207.284 fő volt, 168.232 fő élt az alföldi megyékben, ezen belül 90.150 fő a Homokhátságon
- A **Lakitelken megrendezett Tanyakollégium** keretében 2002-2003-ban, majd 2009-2011-ben szisztematikus és sokoldalú tanyakutatást végeztek a Kiskunság 24 településén.
- A **VÁTI Kht az MTA RKK Alföldi Tudományos Intézetével együttműködve** 2005-ben folytatott jelentős kutatást a Homokhátság 104 településén. A felmérés célja egy átfogó fejlesztési program kidolgozásához szükséges adatok gyűjtése volt.
- A **Magyarországi Tanyákon Élők Egyesületének szakmai ajánlásai** a VM számára 2010-ben.

A Tanyafejlesztési Program célja, forrása

A Nemzeti Vidékstratégia egyik kiemelt térségi komplex vidékfejlesztési nemzeti programja

A program főbb céljai:

- a tanyai gazdálkodás újraélesztése, megújítása annak sajátos értékeinek megmentésével, megőrzésével,
- a tanyai életmód hátrányainak csökkentése,
- a 2011. évi sikeres Program folytatása.

Forrása:

Az éves költségvetésben szereplő Tanyafejlesztési Program előirányzat (nemzeti forrás) céljaihoz rendelt keretösszeg:

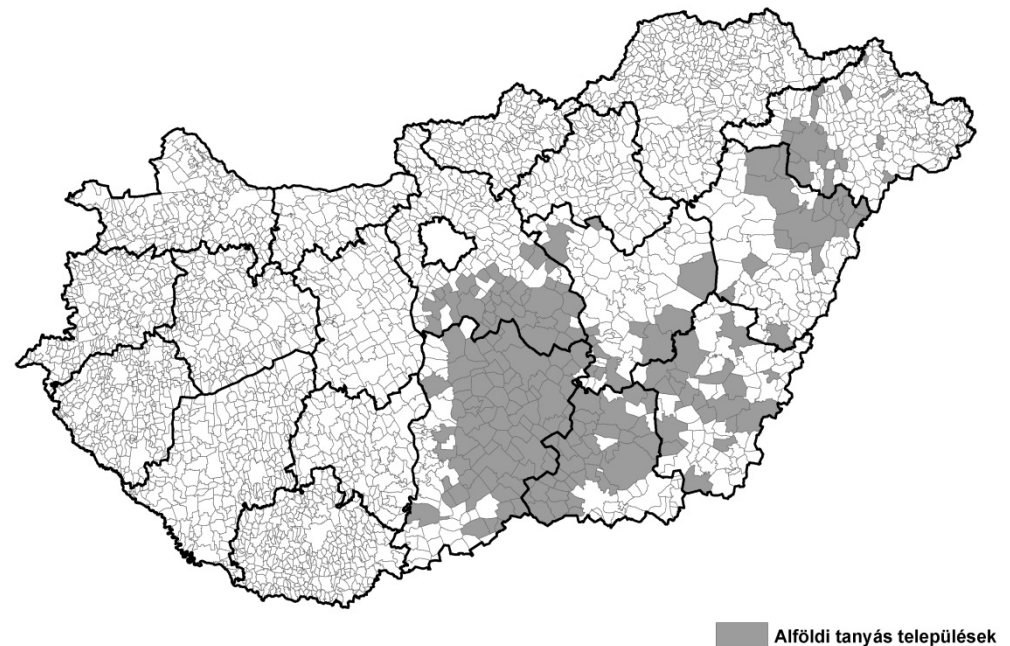
**2011-ben 1 milliárd Ft, 2012-ben 1,5 milliárd Ft,
2013-ban (tervezet) 2 milliárd Ft.**

A Program területi lehatárolása I.

2011-ben az alábbi területekről igényelhettek támogatást:

- a Homokhátság településeiről, valamint Bács-Kiskun, Békés, Csongrád, Hajdú-Bihar, Jász-Nagykun-Szolnok, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyék és Pest megye alföldi kistérségeinek tanyás településein
- ***Összesen 206 alföldi település.***

Alföldi tanyás települések (2011. évi Tanyafejlesztési Program)

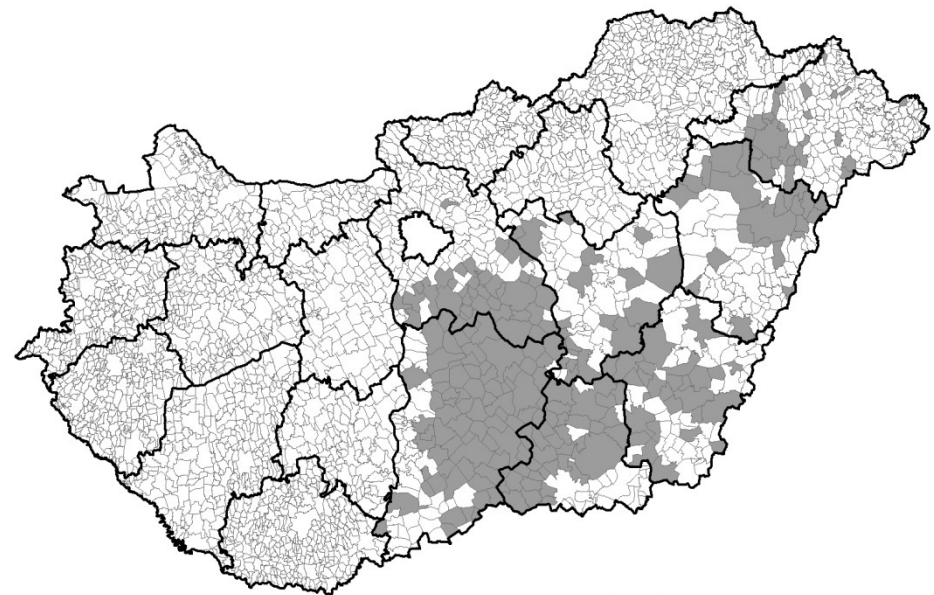

A Program területi lehatárolása II.

2012-ben területi nyitás történt, pályázhattak:

- a 2011-ben támogatott települések
- valamint az említett megyék tanyagondnoki szolgálatot működtető települései, amelyek legalább 2% külterületi népességgel rendelkeznek.
- *Összesen 240 alföldi település.*

Alföldi tanyás települések (2012. évi Tanyafejlesztési Program)

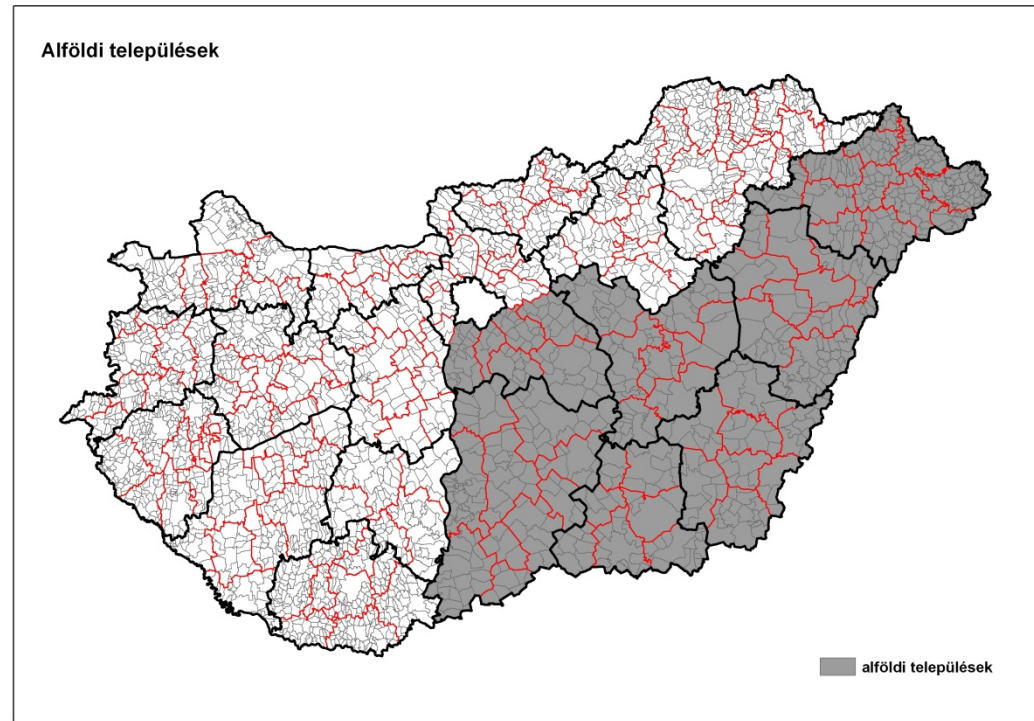

Alföldi tanyás települések

A Program területi lehatárolása III.

2013-ben még nagyobb mértékű területi nyitás van tervben:

Reményeink szerint a megemelt keretösszegnek köszönhetően **akár az egész Alföld** területéről nyújthatnak majd be pályázatot a Programra (több mint 700 település).

A Program célterületei

- **1. célterület:** Az alföldi tanyák, valamint a tanyás térségek megőrzését és fejlesztését célzó **települési és térségi fejlesztések**.
 - Keretösszeg: 2011-ben **730 millió Ft**, 2012-ben **1.040 millió Ft**.
 - Támogatás mértéke: **90%**.

- **2. célterület:** Az alföldi tanyák, valamint a tanyás térségek megőrzését és fejlesztését célzó **tanyagazdaságok fejlesztése**.
 - Keretösszeg:
2011-ben **200 millió Ft**,
2012-ben **400 millió Ft**.
 - Támogatás mértéke: **75%**.

A Program céljai (2011-2012)

- 1) Tanyai termékek **piacra jutásának** elősegítésére;
- 2) A tanyás térségek **külterületi földútjainak** karbantartását, rendszeres felújítását biztosító vontatott munkagépek, eszközök beszerzésére;
- 3) A **villany nélküli tanyák** energiaellátását biztosító önkormányzati fejlesztésekre;
- 4) Tanyákon élők egészséges ivóvízzel történő ellátása érdekében szükséges **vízminőség vizsgálatok elvégzése (csak 2011-ben);**
- 5) A **tanyagondnoki szolgálatok** fejlesztésére;
- 6) Térségi **tanyafejlesztési programok** kidolgozására.
- 7) **Tanyagazdaságok fejlesztése** (lakóépület, gazdasági épület, gazdálkodási gépek, eszközök stb.)

A Tanyafejlesztési Program eredményei

A 2011. évi és a 2012. évi program együtt

Jogcímek	Beérkezett támogatási igény (Ft)	Támogatott pályázat (db)	Keretösszeg a döntés után (Ft)
TP1: Tanyai termékek piacra jutásának elősegítése	2 041 411 132	26	788 278 863
TP1: Tanyás térségek külterületi földútjainak karbantartását, rendszeres felújítását biztosító vontatott munkagépek, eszközök beszerzése	1 302 097 760	43	329 737 723
TP1: Villany nélküli tanyák energiaellátását biztosító önkormányzati fejlesztések	366 232 651	14	253 940 591
TP1: Tanyákon élők egészséges ivóvízzel történő ellátása érdekében szükséges vízminőség vizsgálatok elvégzése (csak 2011-ben)	2 500 000	1	2 500 000
TP1: Tanyagondnoki szolgálatok fejlesztése	192 859 328	61	120 704 864
TP1: Térségi tanyafejlesztési programok kidolgozása	168 802 286	9	16 355 552
TP2: Tanyagazdaságok fejlesztése	557 964 678	252	434 779 399
Összesen	4 631 867 835	406	1 946 296 992

Helyi piacok létesítése – helyi gazdaságfejlesztés I.

- A Tanyafejlesztési Program **egyik legjelentősebb célterülete a tanyai termékek piacra jutásának elősegítése.**
- A 26 ezen célra benyújtott **támogatott pályázatból számos piac létrehozása** valósult meg (jó példa a szabadszállási, a csemői és a tiszalpári).
- Több **jogszabályváltozás** történt az elmúlt időszakban, ami a **piacok létesítését megkönnyítette:**
 - **A kereskedelemről** szóló 2005. évi CLXIV. törvény módosításáról szóló 2011. évi CXXXV. Törvény.
 - **A vásárokról, a piacokról és a bevásárlóközpontokról** szóló 55/2009. (III. 13.) Korm. rendelet módosításáról szóló 260/2011. (XII. 7.) Korm. Rendelet.
 - **A helyi termelői piacokon történő árusítás élelmiszer-biztonsági feltételeiről** szóló 51/2012. (VI. 8.) VM rendelet.

Helyi piacok létesítése – helyi gazdaságfejlesztés II.

➤ A jogszabályváltozások következtében az alábbi pontokon történt egyszerűsödés a piacok létesítésével kapcsolatban:

- a helyi termelői piac **kikerült az engedélyköteles üzemeltetés köréből**;
- **kereskedelmi hatóságként a települési jegyző jár el**, míg a piacok és vásárok tekintetében a kistérségi jegyző;
- **adminisztratív tehercsökkentés**: nem szükséges biztonsági terv készítése, nem szükséges helyszínrajzot készíteni;
- **élelmiszer-higiénia**: nem szükséges külön tisztító, fertőtlenítő berendezést biztosítani, nem szükséges az ivóvízzel való ellátás biztosítása sem;

nem szükséges:

- **élő állatok és egyéb árucikkek** árusítására külön-külön területet kijelölni;
- a gombavizsgáló szakellenőr részére a gombaárusításra kijelölt árusítóhelyek mellett a vizsgálathoz megfelelő **gombavizsgáló helyiséget** létesíteni;
- az élelmiszer-árusítással foglalkozó személynek munka közben a munkakörére előírt, világos színű, tiszta **védőruhát** és hajvédőt viselni, stb.

Helyi piacok létesítése – helyi gazdaságfejlesztés III.

Jelenleg is zajlik a **helyi termelői piacok** létesítésének további **felülvizsgálata**, melynek célja még egyszerűbb feltételek elérése. Ennek érdekében most **társadalmi felmérést végez a VM – kérdőív**.

- **A kérdőívet minden önkormányzat kitöltheti 2012. december 15-ig!**
- Eddig már 500 önkormányzat kitöltötte.
- A lakosság körében is telefonon felmérés zajlik (december-január).

Ezek kiértékelésével a jogszabályi környezet további átgondolása történik meg.

A Tanyafejlesztési Program jövője I.

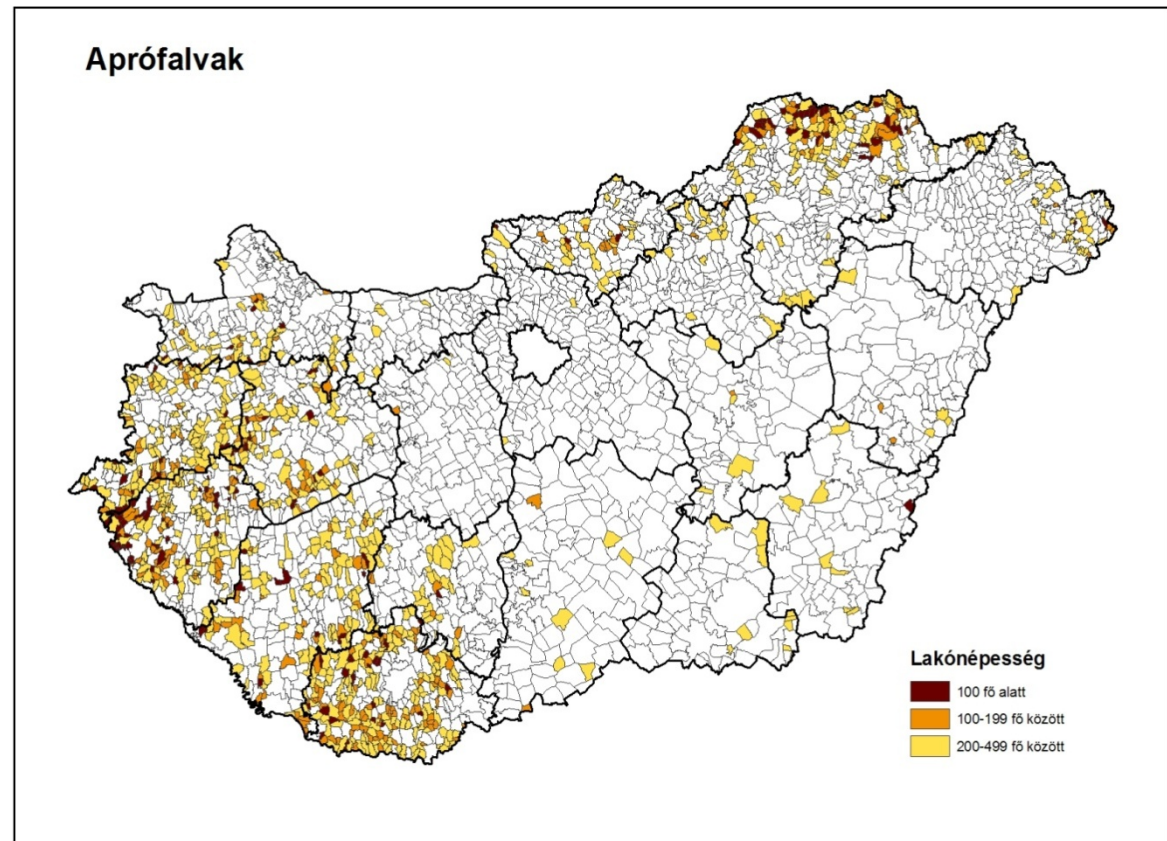
- **Tanyafejlesztési Munkacsoport** felállítása a VM-ben.
- A Program Európai Uniónál történő **notifikációs lehetőségének** , illetve a **következő EU-s programozási időszak programjaként való működtetésének** további vizsgálata.
 - **Előnyök:**
 - EU-s forrás.
 - Nem de minimis, tehát nagyobb támogatási keretösszeg.
 - 2020-ig biztosított források.
 - **Hátrányok:**
 - Maximum 50%-os intenzitás.
 - Támogatási cél korlátok.
 - Körülményesebb, bonyolultabb pályázati eljárás.

A Tanyafejlesztési Program jövője II.

- **A 2013. évi Tanyafejlesztési Program** meghirdetése, a célok felülvizsgálata, kiegészítése.
 - A 2013-as tervezett költségvetésben **megemelt, 2 milliárd forintos keretösszeg.**
 - **A megemelt keretösszeg lehetőséget nyújthat olyan új célok támogatására,** amelyekre lett volna igény, azonban forráshiány miatt mégsem kerültek a programba.
 - **A Program területi lehatárolásának változtatása:** akár az egész Alföldre vagy az összes vidéki település külterületére kiterjeszteni.
- **Résztvételi kritériumok átgondolása,** esetleges enyhítése.

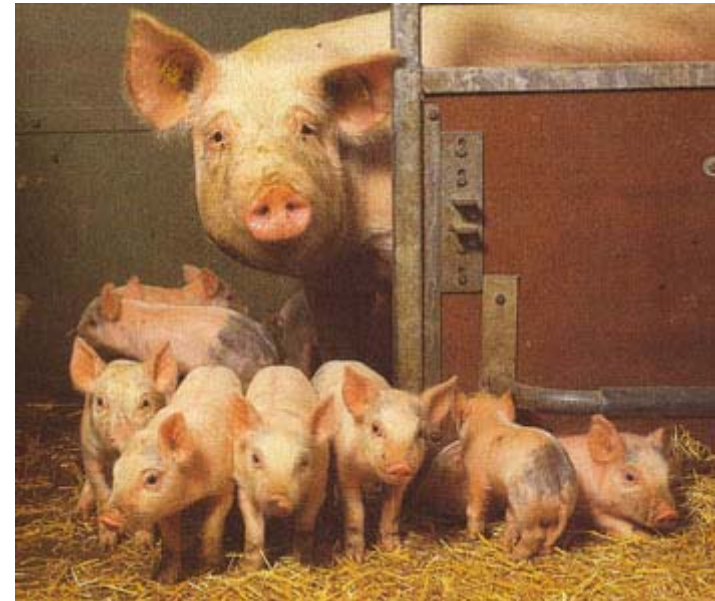
Aprófalvas Térségek Fejlesztési Programja

- Térségi komplex vidékfejlesztési nemzeti program.
- Az ország település-hálózatának egyharmadát alkotó **500 főnél kisebb lélekszámú aprófalvak** kiemelten érintettek **demográfiai és társadalmi problémák** által.
- Az aprófalvak fejlesztését célzó program kidolgozás alatt áll, és a költségvetési támogatás függvényében **2014-ben indulhat el.**

Háztáji Mezőgazdasági Program

- A VM-ben erre a programcélra **Bizottság** alakult.
- **Cél:** a háztáji termelés újraindítása (önellátás, felesleg értékesítése).
- Elmaradott térségek helyi gazdaságának fejlesztése, piacok élénkítése.
- **Jogszabályi változás** e téren:
már nem a helyi önkormányzatok hatásköre a helyi belterületi állattartás korlátozása.
- KÁTKI szerepe a program során.

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!

www.kormany.hu/hu/videkfejlesztési-miniszterium
www.videkstrategia.kormany.hu